

- [Tankesmedja](#)
- [Medier](#)
- [Böcker](#)
- [Magasin](#)
- [Uppdragsförlag](#)
- [Skolinfo](#)
- [Kurser](#)
- [Kommunikationsbolag](#)
- [Webbshop](#)

EU måste handla mot Ungern

Publicerat 4 april, 2014 av [Per Wirtén](#) - [16 kommentarer](#)

Det är ingen tillfällighet att järnrörsmannen Erik Almqvist (SD) bosatt sig i Budapest och att Kent Ekeröth (SD) åker till Ungern för inspiration.

I morgon är det parlamentsval i **Ungern**. För fyra år sedan vann konservativa **Fidesz**, tillsammans med en liten koalitionspartner, 52 procent av rösterna och **Viktor Orbán** blev premiärminister. Fascistiska **Jobbik** marscherade in med svarta skjortor som tredje största parti.

Sedan dess har utvecklingen i Ungern varit en infekterad alleuropeisk angelägenhet. Hur ska man reagera när ett medlemsland i EU utvecklas i auktoritär riktning?

Viktor Orbán har bytt skepnad många gånger. Sedan valsegern 2010 har han framträtt som den återuppväckta europeiska urkonservatismens viktigaste politiker: Familjen, korset och nationen. Det är ingen tillfällighet att järnrörsmannen **Erik Almqvist** bosatt sig i Budapest och att **Kent Ekeröth** åker dit för inspiration – och för barrundor med sin gamla stridskamrat.

Fidesz har envist försökt skapa politisk kontroll över journalistiken och rättsväsendet. Statsapparaten har centraliserats. Obekväma och viljestarka personer har avlägsnats från viktiga positioner.

2012 beslutades om en ny konstitution med nationalmytologiska portalparagrafer modell 1910-talet, som lockat fram ett litet lands länge förträngda storhetsdrömmar.

Man kan skrocka, men det handlar om rätts- och rättighetsfrågor. Om demokratins grundprinciper angrips i ett av EU:s medlemsländer, så påverkas alla. Vi är medborgare i samma union.

Nyliberaler har utmålats även andra av Orbáns initiativ som demokratifientliga, som politisk kontroll av Riksbanken, fördelar för inhemsk kultur och särbehandling av multinationella storbolag. Men det är en helt annan typ av urgamla politiska stridsfrågor där den ungerska regeringen har självklart rätt att välja egen väg.

Fidesz verkar nu upprepa storsegern från 2010. Opinionsmätningarna är obönhörliga. Oppositionen – modell mitten-vänster – har försökt ena sig i en valallians, men utan egentlig framgång.

I en alldeles ny bok, *Europas svaga hjärta*, diskuterar DN-journalisten Annika Ström Melin

varför EU är så handlingsförlamat när grundläggande rättigheter hotas, som i Ungern. Hon väljer en historisk undersökning av hur Europatanken klövs – och hur den borde fogas samman. Hennes bok är inspirerande, men också originell och klagörande.

Ström Melin följer två linjer. Den ena började vid den stora **Europakongressen** 1948 där antifascister, federalister och unionister möttes. Deras utgångspunkt var att garantera demokratiska fri- och rättigheter i ett Europasamarbete. Den utmynnade i det maktsvaga **Europarådet**, **Europakonventionen** och den unika **Europadomstolen**.

Den andra linjen utvecklades mot dagens EU, men där var rättighetsfrågorna frånvarande ända fram till **Maastrichtavtalet**. I stället dominerades den av frihandel, fri rörlighet och tillväxt.

Hon visar hur den skarpaste kritiken mot utvecklingen i Ungern kommit från Europarådet och deras så kallade **Venedigkommission för konstitutionella frågor**. Medan EU-kommissionen däremot legat lågt, delvis för att de saknar fungerande maktinstrument.

I EU-systemet är det, inte oväntat, parlamentet som talat klarspråk och efterlyst regler för hur demokratiska fri- och rättigheter ska övervakas. Det har gjort Orbán rasande. I likhet med **Le Pen**, **Åkesson** och **Wilders** är han grymt fientlig till Europatanken som sådan.

Just nu finns bara den berömda artikel sju i Lissabonfördraget, den så kallade atombombsparagrafen, som innebär att ett land kan förlora sin rösträtt. Nyligen lade kommissionen fram förslag på vettiga ramar för samtalsprocesser i sådana här situationer. Men det räcker inte.

Annika Ström Melin pekar på en mer oväntad möjlighet: Att Europadomstolen och Venedigkommissionen knyts närmare EU, får större tyngd och starkare maktbefogenheter att ingripa när grundläggande demokratiska principer hotas.

På så vis skulle Europasamarbetets två linjer förenas och människors rättigheter återigen bli Europatankens hjärta. Vad säger kandidaterna i vårens EU-val?